

Masz prawo zachować milczenie.

You have the right to remain silent.

Hi!

Przed nami kolejna lekcja języka angielskiego dla zaawansowanych. Na początku poprzedniej lekcji wspominałam, że będziemy zaczynać każde spotkanie od krótkiej powtórki przerobionego wcześniej materiału. Żeby więc nie rzucać słów na wiatr, oto i zapowiadane zadanie powtórkowe. Rozwiąż je, a następnie porównaj swoje odpowiedzi z ukrytymi odpowiedziami poniżej.

1. Przetłumacz poniższe zdania na język angielski:

1. Powinieneś pić więcej wody.

.....

2. Nie wolno ci tu palić.

.....

3. Potrafię prowadzić samochód.

.....

4. On umiał chodzić, kiedy miał 10 miesięcy.

.....

5. Jutro pójde do sklepu.

.....

Zobacz odpowiedzi

1. You should drink more water. / You ought to drink more water.

2. You mustn't smoke here. / You are not allowed to smoke here.

3. I can drive a car.

4. He could walk when he was 10 months old.

5. I will go to the shop tomorrow.

2. Przetłumacz słówka i wyrażenia:

1. zdołać

.....

2. bez wątpienia

.....

3. nos do

.....

4. wykwalifikowany

.....

5. wytrawny

.....

6. pierwszej klasy dziennikarz

.....

Zobacz odpowiedzi

1. manage to

2. doubtlessly

3. a nose for

4. qualified

5. seasoned

6. a first-class journalist

Mam nadzieję, że poszło Ci doskonale. Jeśli jednak okazało się, że musisz jeszcze nad czymś popracować, zachęcam Cię, żebyś wrócił do odpowiedniego zagadnienia. Pamiętaj, że praktyka czyni mistrza!

Lesson 47, Topic: You have the right to remain silent.

Lekcja 47, Temat: Masz prawo zachować milczenie.

Na dzisiejszej lekcji będziemy kontynuować jakże rozległy temat czasowników modalnych. Ostatnio opowiedziałam Ci o sposobach mówienia o prawdopodobieństwie zdarzeń, a także o naszych zdolnościach i możliwościach. Dziś zajmiemy się tym, jak mówić o powinnościach i

obowiązkach – zarówno tych, które zależą od nas, jak i tych, które są nam narzucane prawem. A skoro już o tym, to będę miała dla Ciebie również porcję bardziej zaawansowanego słownictwa związanego z przestępczością. Podstawowe słówka z tej dziedziny znajdziesz w lekcji 38.

Podobnie jak ostatnim razem, chciałabym zacząć od czasowników modalnych.

W języku angielskim istnieje wiele sposobów mówienia o tym, co musimy, co powinniśmy, a czego nam nie wolno, jednak jednym z najpowszechniejszych jest właśnie wykorzystanie czasowników modalnych. Już dość dawno temu, bo w lekcji 23 opowiadałam o czasowniku *should*. Pisałam wtedy, że podobnie jak inne czasowniki modalne, zawsze występuje on w bezokoliczniku. Na przykład:

You should see the doctor.

Powinnaś pójść do lekarza.

He should drive more carefully.

On powinien jeździć ostrożniej.

Wspomniałam też wówczas o tym, że pomówimy kiedyś o tworzeniu czasu przeszłego od czasownika *should*, bo chociaż nie dodajemy do niego żadnych końcówek, to przecież musi istnieć jakiś inny sposób na to, żeby wypowiedzieć się na temat naszych powinności z przeszłości. Oto więc nadeszła pora na spełnienie tamtej obietnicy. Otóż, jeśli chcesz mówić o powinnościach w czasie przeszłym (to znaczy, chcesz powiedzieć, że ktoś powinien był coś zrobić), użyjesz w tym celu formy:

should have

powinien był

Wiesz już, że czasowniki modalne zawsze występują w bezokoliczniku i że czasowniki, które następują po nich, również zawsze występują w bezokoliczniku. Oznacza to, że forma *should have* pozostanie niezmienną niezależnie od tego, w której osobie będzie Twoje zdanie - nie dodasz żadnej końcówki ani do *should*, ani do *have*. Co ważne, po *should have* (podobnie jak po wszystkich innych czasownikach modalnych z *have*) zawsze będziemy używać czasowników w trzeciej formie. Spójrz na poniższe przykłady:

My sister should have prepared for that exam.

Moja siostra powinna była przygotować się do tamtego egzaminu.

We should have left home earlier.

Powinniśmy byli wyjść z domu wcześniej.

Innym czasownikiem, którego możesz użyć zamiast *should*, jest *ought to*. Jak wspominałam na poprzedniej lekcji, różni się on od pozostałych czasowników modalnych tylko tym, że dodajemy po nim *to*. Dzieje się tak zarówno w czasie teraźniejszym:

We ought to go home now.

Powinniśmy już iść do domu.

jak i w czasie przeszłym, który również tworzymy za pomocą czasownika *have*:

We ought to have gone home earlier.

Powinniśmy byli pójść do domu wcześniej.

Zwróć uwagę, że *to* dodajemy w tym wypadku między *ought* a *have*.

Być może teraz zastanawiasz się, jak wygląda przyszła forma czasowników *should* i *ought to*. Niestety nie odpowiem na to pytanie ponieważ... taka forma nie istnieje. Zresztą nie tylko w języku angielskim – przecież po polsku też nie mówimy... hm... 'będziesz powinienes'.

Idąc dalej, powinność to nie wszystko. Czasem chcemy powiedzieć o obowiązku czy konieczności zrobienia czegoś. Wtedy przyjdą nam z odsieczą trzy czasowniki: *must*, *have to* i *need to*. Co prawda tylko *must* jest czasownikiem modalnym, ale niestety czasownik ten nie zastąpi naszego rodzimego musieć we wszystkich możliwych kontekstach – czasem będziemy musieli sięgnąć po zwykłe, odmienne czasowniki.

Czasownika *must* użyjemy wtedy, gdy:

- bardzo chcemy komuś coś zarekomendować:

You must watch this film!

Musisz zobaczyć ten film!

- sami czujemy, że musimy coś zrobić:

I must start exercising regularly.
Muszę zacząć regularnie ćwiczyć.

- lub wtedy, gdy coś jest naszym obowiązkiem prawnym, regulaminowym, itp.:

You must fasten your seatbelts.
Musisz zapiąć pasy.

Czasownika *have to* użyjemy natomiast wtedy, kiedy ktoś nam jakieś zobowiązanie narzuca. Pamiętaj tylko, że nie jest to czasownik modalny, więc będzie się odmieniał po prostu tak, jak czasownik *have* w swoim podstawowym znaczeniu. Oto przykłady, które to zilustrują:

You have to come to the meeting tomorrow.
Musisz przyjść jutro na spotkanie.

She has to wear a uniform to work.
Ona musi nosić mundur do pracy.

Trzeba uważać z formami przeczącymi obu opisanych wyżej czasowników. *Not have to*, czyli przeczenie od *have to*, będzie oznaczać, że nie musimy robić danej rzeczy. *Mustn't*, czyli przeczenie od *must*, będzie już miało zupełnie inne znaczenie - użyjemy tej formy, kiedy będziemy chcieli powiedzieć, że komuś czegoś nie wolno. Spójrz:

You don't have to wash the dishes.
Nie musisz myć naczyń.

You mustn't feed the animals.
Nie wolno karmić zwierząt.

Różnice między *must* i *have to* znikną w czasie przyszłym i przeszłym - a to dlatego, że w mówiąc w tych czasach o obowiązkach i konieczności nie używamy czasownika *must* (co prawda istnieje forma *must have*, ale używamy jej w innych celach - wrócimy do tego w lekcji 60). Zostają nam więc do dyspozycji tylko odpowiednie formy czasownika *have to*. Podaję Ci je poniżej wraz z przykładowymi zdaniami:

had to
musiał

He had to go to school.
On musiał pójść do szkoły.

didn't have to
nie musiał

We didn't have to pay for the dinner.
Nie musieliśmy płacić za obiad.

will have to
będzie musiał

We will have to get up early tomorrow.
Będziemy musieli wstać wcześniej jutro.

won't have to
nie będzie musiał

She won't have to work anymore.
Ona nie będzie musiała już więcej pracować.

A co jeśli w czasie przyszłym lub przeszłym będziemy chcieli powiedzieć, że komuś czegoś nie wolno? Wtedy musimy sięgnąć po sformułowanie *to be allowed to*.

to be allowed to
mieć pozwolenie, żeby coś zrobić

Użyjemy go na przykład w takich zdaniach:

My son wasn't allowed to go on that school trip.

Mojemu synowi nie wolno było jechać na tamtą szkolną wycieczkę.

We will be allowed to eat something after the experiment has finished.

Będzie nam wolno coś zjeść po tym, jak eksperyment dobiegnie końca.

Trzecim ze wspomnianych czasowników jest *need to*. Używamy go wtedy, kiedy chcemy powiedzieć, że coś jest konieczne (ale nie narzucone przepisami). Na przykład:

You need to eat more regularly.

Musisz jeść bardziej regularnie.

He needs to find himself a hobby.

On musi sobie znaleźć hobby.

W przypadku czasownika *need to* występują dwie formy przeczące: *needn't* (bez *to*) i *don't need to*. Obie oznaczają: nie musieć. Spójrz na przykłady:

needn't

nie musieć

don't need to

nie musieć

A oto przykłady ich użycia:

You don't need to visit me at the hospital.

Nie musisz mnie odwiedzać w szpitalu.

You needn't visit me at the hospital.

Nie musisz mnie odwiedzać w szpitalu.

Zabawa zaczyna się natomiast w czasie przeszłym, w którym również występują dwie formy

przeczące: *needn't have* i *didn't need to*, tyle tylko, że każda z nich znaczy zupełnie coś innego. O ile *didn't need to* będzie informacją, że nie musieliśmy czegoś robić, o tyle *needn't have* będzie informacją, że zrobiliśmy coś niepotrzebnie. I przykłady na potwierdzenie moich słów:

didn't need to

nie musiałeś

needn't have

niepotrzebnie coś zrobiłeś

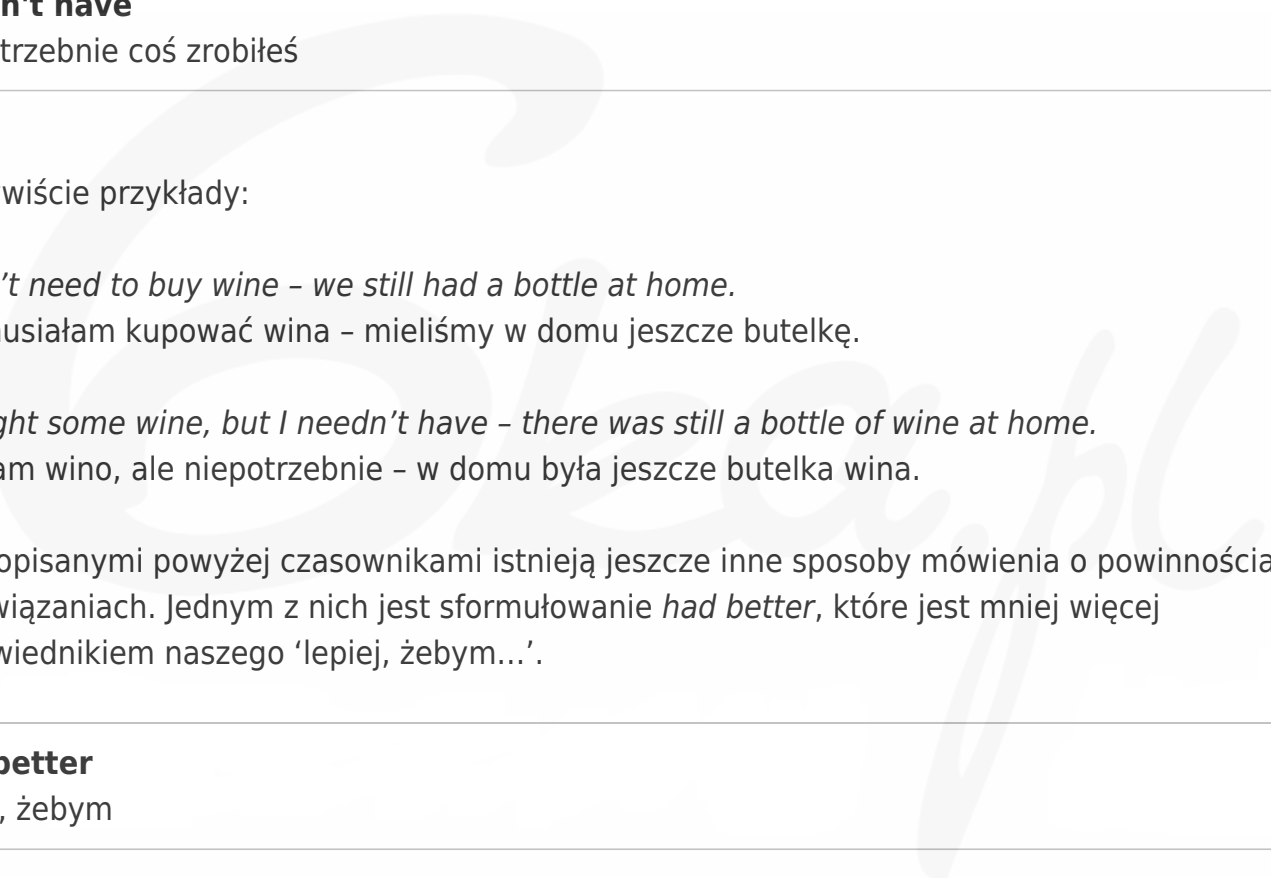
I oczywiście przykłady:

I didn't need to buy wine - we still had a bottle at home.

Nie musiałam kupować wina - mieliśmy w domu jeszcze butelkę.

I bought some wine, but I needn't have - there was still a bottle of wine at home.

Kupiłam wino, ale niepotrzebnie - w domu była jeszcze butelka wina.

Poza opisanymi powyżej czasownikami istnieją jeszcze inne sposoby mówienia o powinnościach i zobowiązaniach. Jednym z nich jest sformułowanie *had better*, które jest mniej więcej odpowiednikiem naszego 'lepiej, żebym...'.

had better

lepiej, żebym

I od razu mała pułapka - chociaż sformułowanie to zawiera formę przeszłą (*had*), a czasownik, którego użyjemy później, to zawsze bezokolicznik, całe zdanie będzie się odnosić do przyszłości. I jeszcze uwaga techniczna - *had* możemy skrócić do 'd'. Spójrz na przykładowe zdania:

You had better tell me the truth.

Lepiej żebyś powiedział mi prawdę.

She'd better not stay here any longer.

Lepiej, żeby ona nie zostawała tu już dłużej.

Inne sformułowanie *to be supposed to*, które jest nieco silniejszym odpowiednikiem *should*.

you are supposed to

powinieneś / masz

Tworzenie zdań w różnych czasach z tym sformułowaniem jest bardzo proste - będziemy po prostu odmieniać czasownik być. Oto kilka przykładów:

You were supposed to do the laundry.

Miałeś zrobić pranie.

She is supposed to be looking after her sister's child now.

Ona powinna się teraz zajmować dzieckiem swojej siostry.

We aren't supposed to come back home after 10 p.m.

Nie powinniśmy wracać do domu po 22.

A oto lista jeszcze kilku innych wyrażzeń, które na pewno Ci się przydadzą w rozmowie na temat nakazów, zakazów i powinności. Podam Ci też przykładowe zdania, żebyś wiedział, jak ich używać.

to be permitted to

mieć pozwolenie na

You are permitted to enter the building.

Masz pozwolenie na wejście do budynku.

to be banned

być zakazanym

Smoking here is banned

Palenie tutaj jest zakazane.

to be banned from

nie mieć gdzieś wstępu

He is banned from most clubs in the city.

On ma zakaz wstępu do większości klubów w mieście.

you are expected to

oczekuje się od ciebie, że

You are expected to take off your shoes before you enter the temple.

Oczekuje się od ciebie, że ściągniesz buty, zanim wejdiesz do świątyni. (Czy też, mówiąc bardziej po polsku: Powinieneś ściągnąć buty...).

to be obliged to

być zobowiązanym

You are obliged to fill out the tax report by the end of April.

Jesteś zobowiązany wypełnić zeznanie podatkowe do końca kwietnia.

to be under no obligation

nie mieć obowiązku

I am under no obligation to pay for this damage.

Nie mam obowiązku płacić za tę szkodę.

there's no need to

nie ma potrzeby, żeby

There's no need to worry about it.

Nie ma potrzeby, żeby się tym martwić.

it's up to
to zależy od

It's up to you, whether you will go to the game or not.
Od ciebie zależy, czy pójdziesz na mecz, czy nie.

Aby zamknąć ten temat, mam dla Ciebie jeszcze kilka przydatnych słówek związanych z
powinnościami, prawami i obowiązkami:

duty
obowiązek

necessity
konieczność

compulsory
obowiązkowy

obligatory
obowiązkowy

permissible
dopuszczalny

forbidden
zakazany

within the law

zgodny z prawem

outside the law

niezgodny z prawem

above the law

ponad prawem

break the law

złamać prawo

A skoro już mowa o prawie i łamaniu go, to dochodzimy do ostatniego z zaplanowanych na dziś zagadnień – mianowicie do rozszerzonego słownictwa związanego z przestępczością i walką z tym zjawiskiem. Bardziej podstawowe słówka omówiłam w lekcji 38.

Zacznijmy zatem od rozszerzenia listy przestępstw, które można popełnić:

arson

podpalenie

blackmail

szantaż

embezzlement

defraudacja

fraud

oszustwo

hijacking

porwanie samolotu

kidnapping

porwanie (człowieka)

libel

znieśławienie

mugging

napad rabunkowy

shoplifting

kradzież w sklepie

A jeśli już ktoś je popełni, to może go spotkać któraś z wielu możliwych kar (na szczęście nie wszystkie są już dziś stosowane):

community service

prace społeczne

corporal punishment

kara cielesna

death penalty

kara śmierci

parole

zwolnienie warunkowe

probation

dozór sądowy

Karę więzienia odsiaduje się w celi:

cell

cela

Zawsze jednak możemy liczyć na to, że adwokat złoży apelację:

appeal

składać apelację

I na to, że zostaniemy zwolnieni z aresztu za kaucją:

bail

kaucja

Mam nadzieję, że nigdy nie będziesz musiał użyć tych słówek, by opisać własną sytuację ;), ale z takim zasobem słownictwa rozmowa na temat filmów czy książek kryminalnych nie powinna przysparzać Ci większych problemów.

Na dzisiaj to już wszystko. Na następnej lekcji dam Ci chwilę oddechu od czasowników modalnych. Zastanowimy się za to nad tym, co zrobić, żeby rozmówca wiedział, które z wypowiedzianych przez nas treści mają dla nas największe znaczenie. Zanim jednak do tego przejdziemy, zachęcam Cię do wykonania zadań do dzisiejszej lekcji.

Powodzenia!

Ściąga

Mówienie o powinnościach - czasowniki modalne i ich alternatywy

should	powinieneś
should have	powinieneś był
ought to	powinieneś
ought to have	powinieneś był
must	musisz (rekomendacja, wewnętrzny przymus, obowiązek prawny)
have to	musisz (narzucone przez kogoś zobowiązanie)
need to	musisz
needn't	nie musisz
don't need to	nie musisz
don't have to	nie musisz
mustn't	nie wolno ci
had to	musiałeś
didn't have to	nie musiałeś
didn't need to	nie musiałeś
needn't have	zrobiłeś coś niepotrzebnie
will have to	będziesz musiał
won't have to	nie będziesz musiał
be allowed to	mieć pozwolenie
you had better	lepiej, żebyś

Mówienie o powinnościach - utarte sformułowania

you had better	lepiej, żebyś
you are supposed to	powinieneś / masz

to be permitted to	mieć pozwolenie na
to be banned	być zakazanym
to be banned from	nie mieć gdzieś wstępu
you are expected to	oczekuje się od ciebie, że
to be obliged to	być zobowiązanym
to be under no obligation	nie mieć obowiązku
there's no need to	nie ma potrzeby, żeby
it's up to	to zależy od

Mówienie o powinnościach - słówka i zwroty

duty	obowiązek
necessity	konieczność
compulsory	obowiązkowy
obligatory	obowiązkowy
permissible	dopuszczalny
forbidden	zakazany
within the law	zgodny z prawem
outside the law	niezgodny z prawem
above the law	ponad prawem
break the law	złamać prawo

Przestępczość

arson	podpalenie
blackmail	szantaż

embezzlement	defraudacja
fraud	oszustwo
hijacking	porwanie samolotu
kidnapping	porwanie (człowieka)
libel	zniesławienie
mugging	napad rabunkowy
shoplifting	kradzież w sklepie
community service	prace społeczne
corporal punishment	kara cielesna
death penalty	kara śmierci
parole	zwolnienie warunkowe
probation	dozór sądowy
cell	cela
appeal	składać apelację
bail	kaucja